

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Maakuntien tilakeskus Oy:n näkemyksen mukaan esityksen sidosyksikköjä koskevalla 10 %:n vähimmäisomistusta koskevalla vaatimuksella ei tavoiteta hallitusohjelman yleisiä tavoitteita säästöistä. Päinvastoin, toteutuessaan vähimmäisomistusta koskeva vaatimus johtaisi hyvinvointialueiden (lausunnossa hyvinvointialue -käsitteellä tarkoitetaan kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastaavien tahojen eli 21 hyvinvointialuetta, Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää) kulujen merkittävään nousuun hyvinvointialueiden jo valmiiksi vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, koska hyvinvointialueet joutuisivat ottamaan omaksi tehtäväkseen Tilakeskuksen tällä hetkellä tuottamat palvelut. Tämä aiheuttaisi kustannuksia kullekin hyvinvointialueelle. Lisäksi hyvinvointialueiden yhteenlasketut kustannukset nousisivat nykytilanteeseen nähden todennäköisesti merkittävästi, kun keskitetystä palveluntuotannosta jouduttaisiin siirtymään hajautettuun ratkaisuun. Vastaavasti Maakuntien tilakeskukselle asetetut valtionhallintoa ja valtio-omistajaa tukevat valtakunnalliset tehtävät tulisi uudelleenjärjestettäväksi.

Esityksessä tulisi kiinnittää enemmän huomiota myös muihin kuin ehdotettujen muutosten taloudellisiin vaikutuksiin. Esimerkiksi Maakuntien tilakeskuksen kohdalla kyse ei ole vain mahdollisen lakimuutoksen aiheuttamista kustannuksista. Jos Tilakeskuksen toiminta jouduttaisiin lakimuutoksen vuoksi lopettamaan tai sen tuottamia palveluita jouduttaisiin merkittävästi karsimaan, menetettäisiin myös paljon toimialaa koskevaa osaamista, joka on nyt lainsäädäntöön perustuen keskitetty Tilakeskukseen. Tällä olisi merkittävä vaikutus etenkin pienempien hyvinvointialueiden kohdalla. Merkittävän osaamisen kasvattaminen päällekkäisesti 23 toimijalle ei ole perusteltua hallitusohjelman tavoitteiden huomioiden. Lisäksi Maakuntien tilakeskuksen toiminnan lopettaminen tai supistaminen lisäisi kunkin hyvinvointialueen työmäärää. Hyvinvointialueet tekisivät osin keskenään päällekkäistä työtä. Tämä olisi myös hallitusohjelman tavoitteiden vastainen vaikutus huomioiden sen erinäiset kirjaukset vähentää viranomaisten välistä tehtävien ja ohjauksen päällekkäisyyttä. Siten esitys lisäisi hallinnollista taakkaa, eikä suinkaan vähentäisi sitä.

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus aiheuttaisi myös hyvin merkittävän muutoksen hyvinvointialueiden mahdollisuuksiin tehdä yhteistyötä ja järjestää ydintehtäviään yhtiömuodossa (myös hallitusohjelmassa kohdassa 2.6. on kirjaus tämän mahdollistamisen tarpeellisuudesta huomioiden toki in house-lainsäädännön vastaiset järjestelyt). Esitetty vaatimus johtaisi siihen, etteivät hyvinvointialueet voisi jatkossa tehdä yhteistyötä sidosyksikkömuodossa, koska kaikki hyvinvointialueet, tai edes puolet niistä, eivät voisi olla saman sidosyksikön omistajina. Siten tämä poistaisi hyvinvointialueilta mahdollisuuden tehdä koko maan laajuista yhteistyötä sidosyksikkömuodossa. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, kun otetaan huomioon, että kaikilla hyvinvointialueilla on lähtökohtaisesti sama lakisääteinen järjestämismääräys ja siten myös palvelutarpeet ovat pitkälti ylätasolla yhteneväiset. Kaikkiin hyvinvointialueiden tarvitsemiin palveluihin ei myöskään ole saatavilla markkinoilta vastaavaa palvelua. Jäljelle jäävät yhteistyön tekemisen tavat (esim. horisontaalinen yhteistyö, yhteishankinnat) eivät mahdollistaisi samanlaista hyvin organisoitua, kustannustehokasta, pitkäjänteistä kaikkien hyvinvointialueiden tarvitsemien kokonaispalvelujen tuottamista ja kehittämistä. Tämän lainvalmistelun yhteydessä olisi laadukkaan lainvalmistelun näkökulmasta toivottavaa vaihtoehtoisesti tarkastella hyvinvointialuelain julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotojen kehittämistä merkittävästi hyvinvointialueiden yhteistyöhön aiheutuvien kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi.

Maakuntien tilakeskus Oy:n näkemyksen mukaan esityksen sidosyksikköjä koskeva, vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei myöskään lisää kilpailua ainakaan kaikilla toimialoilla ja maantieteellisillä alueilla. Monet sidosyksiköiden tällä hetkellä tuottamat palvelut ovat sellaisia, ettei niitä ole juuri saatavilla markkinoilla, ainakaan koko maan laajuisesti. Tällaisia ovat muun muassa Maakuntien tilakeskus Oy:n tuottamat palvelut, joiden taustalla on lailla säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei takaisi sitä, että sidosyksiköt olisivat jatkossa hankintalainsäädännössä tarkoitettulla tavalla omistajiensa määräysvallassa. Yksittäinen osakeomistuksen suuruus ei oikeuskäytännössä tai -kirjallisuudessa ole katsottu olevan määräysvaltaa pelkästään varmistava edellytys, eikä nykyisellään kirjoitettu omistusosuus vaikuta olevan perusteltu hankintaoikeudelliselta näkökulmalta. Jo olemassa olevan lainsäädännön perusteella voidaan tehokkaasti tunnistaa ja valvoa omistajasuhteita, joissa määräysvaltaa koskeva edellytys ei nykyiselläänkään täyty. Päätöksenteko- ja ohjausrakenteilla voidaan tehokkaasti vaikuttaa määräysvallan syntymiseen, kunhan ne tarjoavat riittävän laajat vaikuttamismahdollisuudet omistajilleen. Esimerkiksi Maakuntien tilakeskuksen kohdalla määräysvalta on toteutunut erittäin hyvin. Myös esimerkiksi EU-oikeuskäytännössä on vahvistettu näkökulmat siitä, että päätöksentekorakenteilla voidaan vahvistaa osakkeenomistajien määräysvaltaa tehokkaasti (Unionin tuomioistuin, tuomio 10.9.2009, Sea, C-573/07, EU:C:2009:532, 81–85 kohta). Vaihtoehtoisia ratkaisuja (kuten nykytilassa tapahtuvan soveltamisen kehittäminen ja valvonnan tehostaminen ei-sallittujen rakenteiden osalta) ei ole esitysluonnoksessa riittävästi tarkasteltu. Esitetty lainsäädäntö vaikuttaa myös osin olevan ristiriidassa sidosyksikkösääntelyä koskevien alkuperäisten periaatteiden ja tulkintojen kanssa, eikä nimenomaisesti 10 %:n omistusosuudelle ole esitetty kovinkaan kattavia hankintajuridisia perusteita.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?

-

- Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?

Maakuntien tilakeskus pitää kannatettavana sitä, että hankintayksiköillä edelleen säilyisi laaja hankintavalta sen suhteen, jaetaanko hankinta osiin vai ei. Hankintayksiköllä on parhaat edellytykset arvioida omia tarpeitaan ja muodostaa hankintakokonaisuudet niiden mukaisiksi.

Maakuntien tilakeskuksen näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset 75 §:ään ja 146 §:ään aiheuttaisivat kuitenkin hallinnollista taakkaa hankintayksiköille sekä lisäksi turhia markkinaoikeusprosesseja. Valitusoikeuden lisääminen hankinnan jakamista osiin koskeviin hankintayksikön ratkaisuihin hidastaisi hankintaprosesseja merkittävästi. Ehdotettu muutos saattaisi myös johtaa hankintojen keinotekoiseen osiin jakamiseen valitusten pelossa. Esitetyt keinot eivät siten ole sopivia tavoitteiden saavuttamiseksi. Mikäli ehdotettu muutos säädetään, tulisi vähintäänkin samalla laissa selkeästi rajata muutoksenhakuajan siten, että valitus olisi mahdollista tehdä vain hankintailmoituksen julkaisun yhteydessä, eikä enää myöhemmin hankintamenettelyn aikana.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Maakuntien tilakeskuksen näkemys on, ettei sidosyksiköiden vähimmäisomistusta tulisi lisätä lakiin, tai jos tällainen lisäys tehdään, tulee siitä säätää poikkeus, jonka nojalla Maakuntien tilakeskuksen kaltaisten toimijoiden toiminta voi jatkua. Nähdäksemme vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei ole tarkoituksenmukainen, eikä toteuttamiskelpoinen.

Maakuntien tilakeskus hoitaa sille säädettyjä lakisääteisiä tehtäviä. Maakuntien tilakeskuksen omistuspohjasta on säädetty lailla. Maakuntien tilakeskus on tällä hetkellä omistajiensa sidosyksikkö. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021; jäljempänä "HVA-laki") 21 §:ssä säädetään valtakunnallisesta toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksesta. Maakuntien tilakeskuksesta on muodostettu pykälässä tarkoitettu osaamiskeskus (talouspoliittinen ministerivaliokunta 12.10.2021). Maakuntien tilakeskuksen voidaan siten katsoa hoitavan julkista hallintotehtävää.

HVA-lain 21 §:n mukaan hyvinvointialueiden ja niiden tytäryhteisöjen on käytettävä Maakuntien tilakeskuksen ylläpitämää tilatietojärjestelmää ja siihen liittyviä palveluja, sekä jos hyvinvointialueet niin sopivat, muita tilakeskuksen tuottamia palveluja. Hyvinvointialueilla on HVA-lain 2 §:n mukaisesti alueellaan itsehallinto ja ne voivat sen puitteissa antaa osaamiskeskukselle sen lakisääteisten tehtävien ohella harkintansa ja tarpeidensa mukaan muita toimitila- tai kiinteistöhallintoa koskevia tehtäviä. HVA-lain lähtökohta on ollut, että osaamiskeskus voi siis omistajiensa näin halutessa toimia hyvinvointialueiden yhteistyön välineenä toimitila- ja kiinteistöhallinnon asioissa (HE 241/2020, HVA-lain 21 §:ää koskevat yksityiskohtaiset perustelut).

Maakuntien tilakeskuksen omistajat ja omistusosuudet puolestaan on säädetty voimaanpanolain (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta (616/2021; jäljempänä "voimaanpanolaki") 63 §:ssä. Tästä johtuen Maakuntien tilakeskuksen omistuksia ei ole mahdollista muuttaa niin, että se täyttäisi ehdotetun vähimmäisomistusta koskevan vaatimuksen. Ehdotettu muutos ei siten ole Maakuntien tilakeskuksen kohdalla toteuttamiskelpoinen. Tilakeskuksen kohdalla muutos johtaisi ristiriitaiseen tilanteeseen, jossa yhtäältä yhtiön omistuspohjan edelleen määrittäisi voimaanpanolaki, mutta toisaalta hankintalain sidosyksikköaseman täyttäminen edellyttäisi omistuspohjan merkittävää muuttamista. Vaikutukset muuhun lainsäädäntöön tulisi tässä perusvalmistelun vaiheessa myös olla riittävällä tasolla tunnistettu ja arvioitu.

Lisäksi vähimmäisomistusta koskeva vaatimus on epätarkoituksenmukainen. Mikäli ehdotettu muutos tulisi voimaan, Tilakeskuksen tulisi muokata (jos se voimaanpanolaki huomioon ottaen edes olisi mahdollista) omistuspohjaansa sellaiseksi, että se täyttäisi ehdotetun vähimmäisomistusta koskevan vaatimuksen. Tällöin kaikki nykyiset omistajat eli hyvinvointialueet, HUS-yhtymä ja valtio, eivät voisi enää olla Tilakeskuksen omistajana. Tällöin Tilakeskus ei enää voisi täyttää HVA-lain 21 §:n tarkoitusta valtakunnallisen toimijan roolista.

HVA-lain 21 §:n lähtökohta on, että Tilakeskus toimii nimenomaan kaikkien hyvinvointialueiden yhteisenä osaamiskeskuksena. Tilakeskuksen tarkoitus on varmistaa hyvinvointialueiden toimitila- ja kiinteistöhallinnon valtakunnallinen yhtenäisyys ja tehokkuus. Jos Tilakeskuksen omistajina eivät jatkossa voisi olla kaikki nykyiset omistajat, tämän tarkoituksen täyttäminen vaikeutuu huomattavasti.

HVA-laissa tai voimaanpanolaissa tai niitä koskevissa esitöissä ei oteta kantaa ko. säädösten suhteesta hankintalainsäädäntöön. Näin ollen Maakuntien tilakeskukseen lähtökohtaisesti sovelletaan hankintalain säännöksiä ilman poikkeuksia. HVA-laissa tai voimaanpanolaissa ei myöskään anneta Maakuntien tilakeskukselle esimerkiksi hankintalain 17 §:ssä tarkoitettua yksinoikeutta palvelujen tuottamiseen, vaikka HVA-lain 21 §:n mukaan hyvinvointialueiden ja niiden tytäryhteisöjen on käytettävä Tilakeskuksen ylläpitämää tilatietojärjestelmää ja siihen liittyviä palveluja.

Mahdollista sinänsä voisi olla, että ainakin osa Tilakeskuksen omistajilleen tuottamista palveluista voitaisiin jatkossa hankkia hankintalain mukaisilla suorahankintaperusteilla tai yhteishankinnalla. Tilakeskuksen näkemyksen mukaan yhtiön toimintaa ei kuitenkaan pitkällä aikavälillä voida perustaa tällaiseen, vaan sen toiminnalle tulee olla pitkäjänteisempi perusta.

Maakuntien tilakeskuksen näkemys on, että jos Tilakeskuksen nykyinen toiminta jouduttaisiin sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevan hankintalain muutosten myötä lopettamaan, tai toimintaa jouduttaisiin merkittävästi supistamaan nykyisestä, koituisi tästä merkittävästi kustannuksia hyvinvointialueille. Tältä osin voidaan todeta, että HVA-lakia koskevissa esitöissä (HE 241/2020, yleisperustelut, 4.2.1.3.3 Hyvinvointialueen investointien rahoitus ja ohjaus) todettiin osaamiskeskuksen taloudellisista hyödyistä seuraavaa: ”Esitetty osaamiskeskus vähentäisi hyvinvointialueiden kustannuksia siltä osin kuin osaamiskeskus hoitaa tehtäviä keskitetysti.” ”Perustehtävän ja muiden tehtävien tuomaa tehostamista voidaan arvioida viime hallituskaudella esitetyn mallin pohjalta, valtakunnallisen kiinteistö- ja toimitilahallinnon palvelukeskuksen, joka olisi myös omistanut kiinteistöt, tuoman säästön arviotiin olevan vähintään 15 prosenttia vuotuisista toimitilakustannuksista. Säästöpotentiaali muodostuisi ainakin seuraavista tekijöistä: yhteiset tietojärjestelmät, digitaalinen tieto, vuokrajärjestelmän mahdollisuudet, palveluverkkosuunnittelun tuki, toimitilakonseptit, johtamisen tietopohja sekä investointien vaikuttavuuden arviointimenettely.”

Lisäksi HVA-lain 21 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu seuraavaa: ”Kun omistajina olisivat hyvinvointialueet, niillä on aito intressi huolehtia yhtiön toiminnan tehokkuudesta sekä kustannustason pysymisestä alhaalla. Myös valtiolla voi olla osaamiskeskuksessa omistajuutta voimaannapolain 58 §:ssä säädetyllä tavalla. Osaamiskeskuksen osakeyhtiömuodolla varmistettaisiin hinnoittelun kustannusvastaavuus sekä toimielinten vastuullisuus. Hyvinvointialueet maksaisivat osaamiskeskukselle palvelumaksuja. Hyvinvointialueiden omistajaohjaus loisi tarpeen prosessien tehostamiselle ja aidon intressin huolehtia palveluhintojen kilpailukykyisyydestä.”

On siis selvää, että Maakuntien tilakeskuksen toiminnan on katsottu muiden hyötyjen ohella tuovan myös merkittäviä kustannussäästöjä hyvinvointialueille.

Kustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös se, että Tilakeskuksen keskitetysti tuottamia kokonaispalvelujen ja kunkin hyvinvointialueen itse tuottaman palvelun kustannustehokkuutta ei voida verrata yksi yhteen. Esimerkiksi pelkkää yksittäisen alueen hankkimaa järjestelmää ei todellisuudessa voi verrata Tilakeskuksen toteuttamaan kokonaisuuteen.

Tilakeskuksen keskeisenä vaikuttavuustavoitteena on saada aikaiseksi yhdessä hyvinvointialueiden kanssa 300 milj. eur säästö (tai paremminkin kustannusten nousun leikkaus) vuotuisiin toimitilakustannuksiin. Tämä vastaa noin 15 % hyvinvointialueiden vuotuisista tilakustannuksista.

Näitä säästöjä ei tavoiteta, jos Tilakeskus joutuu hankintalain muutoksen vuoksi joko lopettamaan toimintansa tai supistamaan sitä merkittävästi.

Lisäksi on tunnistettava Maakuntien tilakeskuksen keskeinen rooli valtion erityistehtävänä ja valtion valtakunnallista tietoa tuottavana tahona. Myös näiltä osin tehtävää ja roolia jouduttaisiin uudelleenjärjestelmään.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

-

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Tällä hetkellä Tilakeskuksen omistajista ainoastaan HUS-yhtymän omistusosuus on yli 10 % (10,4 %). Jos muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, Tilakeskus joutuu pohtimaan, mitkä sen vaihtoehdot ovat noudattaa sekä voimaannpanolain säännöksiä omistuspohjasta, että hankintalakia. Tämä voi johtaa siihen, että Tilakeskuksen toimintaa jouduttaisiin supistamaan koskemaan vain HVA-laissa nimenomaisesti mainittuja tehtäviä. Tällöin mielestämme toiminnalle ei ole jatkoedellytyksiä.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Ks. edellinen vastaus.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Maakuntien tilakeskuksen näkemys on, ettei muutoksesta seuraisi taloudellisia tai muita hyötyjä. (Ks. edellä Tilakeskuksen toiminnasta koituvista hyödyistä).

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutokseen tarvitaan?

-

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

Maakuntien tilakeskuksen näkemyksen mukaan siirtymäajat eivät ole riittävät, kun otetaan huomioon ehdotettujen muutosten vaikutukset ja niistä johtuva tarve muuttaa Tilakeskuksen toimintaa. Siirtymäaikojen tulisi olla vähintään viisi vuotta.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistuosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Maakuntien tilakeskus yhtyy valtiovarainministeriön eriävissä mielipiteessä Tilakeskuksesta esitettyihin kantoihin. Mikäli vähimmäisomistusta koskeva vaatimus lisätään hankintalakiin, tulisi siihen samalla säätää poikkeus, joka sallisi Maakuntien tilakeskuksen toimia jatkossakin sidosyksikkönä. Vaihtoehtoisesti voitaisiin selvittää mahdollisuutta antaa Tilakeskukselle hankintalain 17 §:ssä tarkoitettu yksinoikeus palvelujen tuottamiseen.

Lisäksi Maakuntien tilakeskus katsoo, että sen asemaa lakisääteisen tehtävän hoitajana on tarpeen selkeyttää lainsäädäntöön, joko HVA-lainsäädäntöön tai erillislakiin.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Esityksessä ei ole huomioitu sidosyksiköiden toiminnan huoltovarmuusnäkökulmia. Maakuntien tilakeskuksen toimintaan sisältyy myös keskeistä huoltovarmuuden erityisosaamista esimerkiksi tiedon ja tilojen koordinoinnin osalta. Tällä osaltaan taataan valtakunnallista sote-pela-alan huoltovarmuutta, minkä merkitys oletettavasti kasvaa jatkossa entisestään. Huoltovarmuuden osalta keskitetyn osaamiskeskuksen koordinoiva rooli on merkittävä.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

Ei lausuttavaa.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei lausuttavaa.

Muut huomiot

Edellä kuvatusti Maakuntien tilakeskuksen näkemyksen mukaan mietinnössä ei ole perusteltu sitä, miksi sidosyksiköiden vähimmäisomistuksen osalta on päädytty ehdottamaan juuri 10 %:n rajaa. Ehdotetun prosenttimäärän ei Tilakeskuksen mielestä voida katsoa takaavan hankintalainsäädännössä tarkoitetun määräysvallan toteutumista, eikä sille ole esitetty riittäviä hankintajuridisia perusteita.

Mietinnössä ei ole myöskään riittävästi arvioitu vaihtoehtoja 10 %:n vähimmäisomistusta koskevalle vaatimukselle. Vaihtoehdoissa ei esimerkiksi lainkaan esitetä ratkaisua, joka mahdollista sellaisten sidosyksiköiden toiminnan jatkamisen, joissa on omistajina kaikki hyvinvointialueet tai edes valtaosa niistä. Lisäksi tulisi huomioida se, että kuntien ja hyvinvointialueiden välinen julkisoikeudellinen yhteistoiminta ei ole mahdollista tällä hetkellä. Uudistuksen yhteydessä tulisi vähintään arvioida tarpeet myös tätä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi.

Hallituksen esitysten laatimisohjoiden mukaisesti valmistelussa tulisi kyetä kuvaamaan vaihtoehtoiset ratkaisut. Lisäksi tulisi perustella ratkaisuvaihtoehtojen arvioitujen vaikutusten pohjalta, miksi esityksen tavoitteita ei katsota saavutettavan vaihtoehtoisin keinoin yhtä hyvin kuin ehdotukseksi valitulla vaihtoehdolla.

Lopuksi Maakuntien tilakeskus esittää vielä, että uusi lausuntokierros tulisi järjestää siinä vaiheessa, kun asia etenee hallituksen esityksen vaiheeseen. Tämä olisi perusteltua, kun otetaan huomioon ehdotuksen merkittävät vaikutukset sekä sidosyksiköiden että niiden omistajien, kuten hyvinvointialueiden, kannalta.

Latvala Jukka
Maakuntien tilakeskus Oy